34e jaar — Nr 113. Dit nummer bestaat uit 8 bladzijden. Zaterdag 7 September 1907

Men schrijft in te Tongeren bij V. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *POSTRIJDER* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever. Groote Markt, te Tongeren.

DE POSTRIJDER
DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week :		6 fr.	per jaar.
Twee	» »	5	»
Een	» »	4	»

Een blad afzonderlijk 10 centiemen.

De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.

Aankondigingen : 15 centiemen per drukregel.

Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad 1 frank den drukregel.

EERSTE BLAD.

TONGEREN, DEN 7 SEPTEMBER 1907

VRIJHEID.

IV.

Hoe is het met *de vrijheid van spreken* gesteld ? Iets anders is de vrije uiting zijner innerlijke overtuiging, welke men voor waar houdt, iets anders is de vrijheid, alles, ook het slechte te zeggen. Is de mensch in zijne voorden volkomen vrij, dan mag hij liegen, lasteren, anderen door vleierij en bedreigingen verleiden, God en het goddelijke door het slijk sleuren. Geschiedt dit niet ? Waarheen stuurt de hedendaagsche pers onder het uithangbord der vrijheid ? Algezien van eene groote menigte dagbladen, welke, geschreven door goddelooze en zedelooze menschen, den toon aangeven en het hooge woord voeren, wordt de wereld tegenwoordig met een ware zondvloed van slechte boeken overstroomd. Er is geene ondeugd, welke niet in onze schandlitteratuur verontschuldigd en verheerlijkt wordt. Een schrijver leert openlijk het ongeloof, een ander verheerlijkt den moord, deze verdedigt een dierlijk leven, gene verschoont de huwelijksontrouw; de eene schimpt op priesterdom en kerk, de andere geeft goddelooze beginselen voor de opvoeding. « Het is ongeloofbaar, » schreef laatst Dr. G. Kornig in zijn boek *De Hygiène der Kuischheid*, « wat op het gebied der kleingeestigheid door zoogenaamde beschaafden geleverd wordt. » Een bekende romanschrijver, Dr. Paul Lindau, houdt elken jongeling, die op grond van zedelijkheid geene vrouw aanraakt, voor belachelijk en dwaas. En al deze schrijvers geven zich den naam van beschavers en opvoeders der menscheid.

Omdat echter niet alle vogels op hetzelfde lokaas bewust zijn, houdt men zorgvuldig rekekening met den smaak van het lezend publiek. De een houdt van den briefvorm of de voorstelling in vorm van samenspraken, een ander leest liever feuilletons ; deze bevallen gedichten meer, genen eene zekere wijsgeerig tint; menigeen geeft de voorkeur aan vertolsels, anderen verlangen reisbeschrijvingen en pikante schilderingen. Onder al deze vormen wordt het vergif des ongeloofs en der zedeloosheid aangeboden en gedronken. En dan verwondert men zich nog over de reusachtige uitbreiding der goddeloosheid en het aanhoudend toenemen der zedelijke verwildering ! Het is voor een goed deel de vrucht van de vrijheid der pers, of beter gezegd, van de onbeschaamdheid der pers, want zij is synoniem met vrijheid van leugen, met bandeloosheid, met het onbekookt redeneeren over alles en allen.

Men onderzoekt brood, vleesch, bier en overige levensbenoodigheden ; men verbiedt den apothekers streng den verkoop van vergif.

Een nauwkeurig toezicht op de voortbrengsels der pers zou evenzeer gewenscht zijn. Maar wat gebeurt ? Wanneer de kerk een slecht boek verbiedt, waarschuwt voor de lezing van slechte gazetten, dan ontsteekt men in hevigen « zedelijken » toorn; dan vindt men geene woorden genoeg, om te schelden op index en syllabus, over de voogdijschap der geestelijheid, die geen licht laat stralen, maar het volk dom en onwetend wil houden. De wachters van tucht en orde worden gehoond, de vergiftigers der zielen daarentegen op den kandelaar verheven.

Zijt derhalve voorzichtig en koopt niet uw eigen verderf voor duur geld ! Weg uit uwe huizen met alle ongeloovig en zedelooze geschriften ! Ook de vrijheid van spreken en pers heeft hare wetten : de wetten der waarheid en zedelijkheid. *(Wordt vervolgd.)*

CONGRES VAN KERKMUZIEK TE TONGEREN.

Talrijk waren de Congressisten opgekomen, niet alleen uit Limburg, maar uit verscheidene andere provinciën. We bemerkten kosters en zangers uit Turnhout, Antwerpen, Brussel, zelfs uit Vlaanderen.

Om 9 1/2 ure werd de H. Mis, opgedragen door den Z. E. Heer Deken Theunissen, uitgevoerd in gregoriaanschen zang, door de leden van den Gregoriusbond van het dekenaat Tongeren, onder het bestuur van den E. P. Camille. Honderde priesters en leeken waren het eens om de goede uitvoering te loven.

Om 10 1/2 vergadering in de « Concordia », onder voorzitterschap van Kanunnik Broux, visitator der kloosters van het bisdom Luik.

De hoogeerw. voorzitter heeft een hartelijk dankwoord voor de EE. Heeren Dekens, Priesters en Leeken, die door hun talrijk opkomen hunne belangstelling voor de kerkelijke muziek betuigen.

Tot onderwerp zijner redevoering neemt hij : het verheven doel en de edele zending der kerkmuziek, namelijk, God te loven en de zielen te heiligen. Meesterlijk zet hij dit ontwerp uiteen.

Meermalen werd spreker door luidruchtig handgeklap onderbroken.

De heer Vrancken geeft een goed verslag over hetgeen in Limburg gedaan werd tot verbetering der kerkmuziek.

De gekende meester Oscar De Puydt, bestuurder der interdiocesane school van kerkmuziek te Mechelen, handelt over orgel en orgelspel.

Het orgel spreekt in zeer tegenwoordig tijdstip eene belangrijke rol in onze kerkelijke diensten, daarom wil de redenaar spreken, 1° over het orgel en dezes rol ; 2° over de manier om dit speeltuig te behandelen.

Volgens het kerkelijk muziekwetboek, ons gegeven door de Pauzen en inzonderheid door het *motu-proprio* van Pius X, moet de rol van het orgel van ondergeschikten aard zijn. De begeleiding van het orgel is alleen toegestaan om den zang te ondersteunen, maar nooit om hem te overheerschen — Dit wordt eenvoudig maar meesterlijk uiteengedaan.

Als het orgel dan toch zoo weinig te doen heeft, zoo gaat spreker voort, dan zou men wellicht er uit besluiten dat het niet noodig is dat de organist veel kenne. — Om dat weinige te doen moet hij nog veel en *grondige kennissen* hebben en vooral drie hoedanigheden bezitten : 1) *Kristen* kunstenaar moet hij 2) overtuigd zijn van zijn verheven ambt, 3) alleen Gods glorie en de stemming van den christen tot het gebed voor oogen hebben.

In luimige bewoordingen stelt meester De Puydt drie typen voor : den patriarchalen, den geruchtmakenden orgelist en den virtuoos. — Spreker eindigt met eenige praktische wenken om allen aan te wakkeren samen te werken aan de schoone en edele zaak van de heropbeuring der kerkmuziek.

Prachtige rede ! prachtig vooral omdat zij, komende van zulk een meester, zoo eenvoudig, voor elkeen verstaanbaar werd voorgedragen.

(We hopen deze redevoering in een onzer volgende nummers in 't geheel mee te deelen).

P. Camille, minderbroeder, wil door eenige nieuwe stukken uit den « *Kyrivlee* » toonen dat de gregoriaansche zang, volgens de uitgave van 't Vatikaan, voor onze dorpskerken niet onmogelijk is, ja zelfs niet moeilijk. De Gregoriusbond is niet een *geoefend* koor, maar bestaat uit de zangers onzer dorpsoksalen. Dus geen *schola cantorum*, geen uitgezochte stemmen, geen uitgelezen muzikanten. De uitvoering van de mis van requiem werd herhaalde malen toegejuicht en elkeen wenschte den Gregoriusbond en zijn bestuurder van harte geluk.

De heer Fr. Corswarem spreekt eene degelijke redevoering uit over *het schoone* in den kerkzang. De heer Corswarem, men hoort het, bezit zijne stof en door menigvuldige en wel gekozen voorbeelden toont hij het gegronde zijner beweringen. Zijne redevoering werd dan ook met belangstelling aanhoord en luidruchtig toegejuicht.

De hoogeerw. Voorzitter sluit het congres met een woord van dank voor allen, inzonderheid voor de zangers van den Gregoriusbond en zijne hoofdmannen.

Prachtig, praktisch, opperbest welgelukt congres, was het woord van allen hij het uiteengaan. A. F.

Lieder- en Muziekavond in de Concordia.

Een heerlijke kunstavond noemen we het vlaamsche-lieder- en muziekfeest, door het Davidsfonds, den congressisten gulhartig aangeboden en in de volmaaktheid door Meester Duysens voorbereid en bestuurd.

Wie hart had heeft hier gevoeld hoe machtig de kunst inwerkt op het verheffen der ziel tot hooger beschouwing, tot reiner leven : en wie een greintje kunstgevoel bezit zal dit muziekfeest niet licht vergeten. En die verrukkende tooverkunst, die me nog streelend door de ziele trilt, in 't vlaamsch, waar ons volk in denkt, gevoelt, en onverbasterd zijne gewaarwordingen in uitdrukt, is wel in staat de voorliefde van het uitheemsche uit onze familiekringen te verdrijven en te doen uitroepen :

« O moedersprraak, mij lief als geen
Diep roert me uw zoet geluid ! »

. . . . . .

« Geen woord, in weeklacht of gebed
Niets **innIgs** dat me boeit,
Tenzij de taal die Moeder sprak
Van mijne lippen vloeit. »

Hoe innig, hoe schoon eenvoudig, hoe edelvloeiend klonk de moedersprraak in de gevoelvolle heldere zuivere fluweele stem van Mejuffer Rodhain. Laten we de diepe overtuiging van ons hart het woord en ze zal ons zeggen : « De heerlijkste lauwerkrans van het leest dient te schitteren op het hoofd van Juffer Rodhain. » Het geestdriftig bis...bis, dat na Juffer Rodhain's zang door de zaal dreunde bewijst het gevoel van het publiek. Hoe hemelbreed verschilt me toch Juffer Rodhain's voordracht van de ander kunstenaressen die ik vroeger hoorde. Het maagdelijke, zedezuivere en zedelijk verheffende waaruit een vredewalmend hooger gevoel opborrelt steekt scherp af met het auftwulpsche, van menige andere aarer kunstzusters — een gevoel dat ruststoorend op het zinnelijke werkt en ons vooral uit Frankrijk overkwam. Een mijner vrienden — een echt fijnproever der kunst — zei me : dat is het oorbeeld der zuivervlaamsche maagd, die uitdrukt wat ze voelt, en voelt gelijk het katholiek-vlaamsch volk voelen moet. »

Vooral blijft Juffer Rodhain in ons gemoed zingen :

« Wie zal er ons kindeken douwen,
En doet het zijn moederken niet ?
Wie zal er zijn dekentjes vouwen
Dat 't schaarsch door een holleken ziet ?
Kleine, kleine, moederke alleen,
Douw, douw, douw, derideine,
Kleine, kleine, moederke alleen
Kan van uw wiegske niet scheên ! »

Was het niet onbescheiden zouden wij Juffer Rodhain toeroepen : « Priesterin der Kunst, zoo ge zelf bewust zijt van het goede dat gij stichten kunt door uw volk veredelend maagdelijk talent, blijf eeuwig trouw aan uw vlaamsch-katholiek volk, wiens gevoel gij zoo goed vertolkt ».

Onder den aandrang van het gevoel van al dat schoone zouden we de andere kunstenaars bijna in de schaduw stellen. En toch dat verdienen zij niet. Wat een heerlijk orgaan die stem van heer Baccaert het meest toe gejuicht in « *Met een oude trouw ik niet* » maar niet min bewonderenswaardig in « *Twee Kerelen.* » « *Weemoed* » en *Ha, ha, die liefde* ». En dan Meulemans fijne klavier-begeleiding die tintelde in het keurig klankenspel der begeleiding bijzonder van de liedjes, die hij zelf toondichtte.

Hoe zuiver rolden de tonen uit de clarinetten der heeren Crutzen en Franckin, en vrie werd er niet diep ontroerd door het prachtig vioolspel van den jeugdigen heer Antoine....

De volksliederen onzer vlaamsche kunstenaars — zoo diep verzedelijkend — vonden reeds hunne levensontwikkeling in menige streek van België en Holland. « Niet alleen de Studenten — zoo schreef Ons Leven — maar al de moeders zingen vooral « Hullebroecks » wiegende wiegeliedjes. Groot en kleine, vooral de Juffers die vlaamsch min schoon dachten neuriën bij dag en bij nacht, die *schoone woiskens* ». Zou breeder levensontvouwing voor het kunstvolkslied dan ook niet mogelijk zijn te Tongeren ? Het dames- en heerenkoor onzer stad bewees in « *Garnaatmeisjes* » van Bloekx en vooral in de « *Kollebloem* » van Tinel dat er ook hier met taaie wilskracht en een weinig al te zinnelijk genotsopoffering onder onze juffers, Dames en Heeren zou te geraken zijn tot een heerlijken uitslag. Slaat moedig de hand aan 't werk tot veredeling van ons vlaamsch volkskarakter, door ons vlaamsch volkslied...bij valtzult gij hebben...onze moedersprraak zult Ge minnen en doen minnen,.... en in die echt vlaamsche kunst vindt Gij een genot dat al het aardsche overtreft,.... En als het vlaamsch volkslied helder zal klinken op het kasteel van den rijken, in de hut van den arme, bij de wieg van het kind, zal men ons niet meer kunnen verwijten dat Tongeren een broeinest is van... transquiljons.

Het concert van zondag op de Groote Markt. — Het schitterend concert, zondag middag door de Koninklijke Harmonie der Concordia, onder de leiding van Meester Duysens, op de Groote Markt, na den optocht der Maatschappijen gegeven, heeft den grootsten, den meest verdienden bijval genoten.

De Congresleden waren eenparig om het overgroot talent onzer muziekliefhebbers te bewonderen.

Zij hebben geestdriftig het overschoon gewrocht « Feuilles d'Album » van Meester Duysens, toegejuicht, waarvan de solo voor trombone, op echt meesterlijke wijze weergegeven werd door M. Edmond Jaminé, den toonzetter van den schitterenden marsch : « Les Petits Belges » wiens vertolking insgelijks den grootsten bijval verwiert.

Eer aan de toonzetters, bestierder en muziekanten. Zij hebben recht op al onze gelukwenschen.

Voor de verslagen over de werkzaamheden der afdeelingen van 't Congres van het Davidsfonds, zie *Postrijder* van dinsdag en donderdag.

Briefwisseling.

M. Paul Neven stuurt ons het volgend antwoord, op den open brief van M. Florent Deploige, welken wij in een onzer laatste nummers ingelascht hebben :

TWEEDE OPEN BRIEF
aan mijne collegas van den Limburgschen Provincieraad.

Tongeren den 1ste September 1907.

Mijne Heeren,

Van de reis terugkeerende, hou ik er aan den omzendbrief, dien M. Florent Deploige u gestuurd heeft op 31e Juli, te beantwoorden.

Bij den eersten aanblik stel ik vast dat mijn genoemd medelid inderdaad een doortrapt mensch is. Een nieuw bewijs daarvan is zijne handelwijze jegens mij. En ja, indien hij niet immer een hoffelijk politiek tegenstander is, dan toch, integendeel, weet hij, met eene zoogezegde schijnbare behendigheid, een heel en al slechte zaak te bepleiten.

Dat men hier oordeele :

M. Florent Deploige wist, dat ik, uit oorzake van dringende ambtsbezigheden, genoodzaakt was de laatstgehouden zitting van den Gouwraad te verzuimen. Ik had hem daarvan, niet éénmaal, maar in twee verschillende keeren, verwittigd.

Om de geringste politieke hoffelijkheid niet te kort te komen, zou hij zich het, desvolgens, als een plicht moeten geacht hebben mij onmiddelijk bekend te maken, dat hij mij zou aanranden alsof ik daar ware, ofwel, aan andere niet-verwittigde collegas, de weinig kiesche taak overgelaten hebben mijne afwezigheid aan te stippen en hooge woorden daarover te wisselen.

M. Florent Deploige achtte het noodig dien gedragsregel over het hoofd te zien — hoe eenvoudiglijk juist ook — en hij zelfs vond het kiesch zich in gissingen te verdiepen. Dit allezins onhoffelijk middel heeft me getroffen, en ik heb het gelaakt, zooals 't me paste in mijn protestbrief.

Hoe ! Ik verwittig hem dat ik zal moeten afwezig blijven, en hij maakt gebruik van *mijne afwezigheid* om bovenarms op mij te vallen !

Ik herhaal, dat dit volstrekt onwaardig van hem is, en geene drogredenen kunnen hem ten dienste staan om mijne tegen hem uitgebrachte en door hem voorbedachte beschuldiging te vernietigen ! Dit gezegd zijnde, en vooral daar 't mijn achtbaar medelid behaagd heeft tot haarkloverijen, zelfs tot 't vergrootglas zijne toevlucht te nemen, weze het mij toegelaten eenige zijner, voor zoo'n groot politieker, vlakaf kinderachtige beweringen, op te halen.

En vooreerst :

« Wat kan de kritiek van een collega ten oprichte van de persoonlijke betamelijkheid, wel gemeens hebben met de bezigheden van den Gouwraad ? »

Waarom niet ? 't Is een inleiding, net zoo goed als een andere. Te Gothem, doet men immers wat men kan om zich te vermaken !

Echter onmiddelijk, na zoo plots met de deur in huis gevallen te zijn, laat mijn collega den aap uit de mouw kijken :

« Ik stelde vast in die zitting, hekent hij openhartig :

» 1° dat M. Neven geen deel had genomen aan » de algemeene bespreking van het budget op » donderdag 18 Juli, noch 2° aan de bespreking » der artikelen op vrijdag 19 Juli, niettegen- » staande hij 3° voor zijne kiezers in 1904, op » zich had genomen een nauwkeurig toezicht te » houden over ons beheer, en 4° dat hij in de » zitting van den Raad van 1906 ons beloofd » had voor dit jaar een grondig onderzoek te » doen voor onzen financieelen toestand. »

Deze verschillende punten, bevatten onder meer, de kern der beschuldigingen, die het een of ander van mijne afwezigheid niet vewittigd katholiek raadslid, tegen mij hadde kunnen inbrengen. Maar dan nog hadde hij zich ten minste een beetje aandachtig met die zaak moeten bezig houden. Doch neen, de H. Florent Deploige is als beschuldiger opgetreden, omdat hij reeds op voorhand de zaakjes geregeld had, en op zijn manier mij wilde toetakelen.

Ook waagt hij het met lustige zetten te schermen en zijne collegas als getuigen te nemen, om te bewijzen dat met de aanhaling der vier bovengenoemde punten hij enkel de afwezigheid van den H. Neven vastgesteld heeft.

Hoe rijmt dat samen ? Evengoed had hij met den dichter kunnen zingen :

« Mijn ziel is reiner dan de reinste lelie. »

Het Gouwraadslid voor 't kanton Loon heeft in dit opzicht gelijkenis met dien tafelbroêr, die, op een noenmaal uitgenoodigd zijnde, drinkt en eet of hij een gebreide maag had, en dan, weggaande onachtzaam bekent slechts een vingerhoedje wijn en een hompje brood genut te hebben !

O ! hoe schuchter !

Dus, mijn achtbaar collega zou zich om een kaaklsag niet meer dan om een eenvoudigen vingertik bekommeren ? Na het looze begin stellen de woorden : « Ik heb mij vergenoegd de afwezigheid van M. Neven aan te stippen » een vondst daar, die hem eer aan doet !

Vervolgens vraagt hij zich af (hoe kiesch toch !) of « het niet de zaak en plicht was voor de katholieke raadsleden den heer Neven onder den neus te wrijven dat hij vluchtte ? »

Gewis, 't was hun recht, achtbaar collega, maar voor een man van uwe opvoeding was het uw recht niet meer, omdat gij van mijne afwezigheid behoorlijk verwittigd geweest waart. En ik dang u uit een enkel persoon van gouden trouw te vinden, die in deze omstandigheid uw gedrag kan goedkeuren.

Dan komt het er niet op aan te beweren, doelend op de wreevelgheid die zulke daad verwekken moet : « Hij is van eene ziekelijke gevoeligheid of handelt uit geveinsde verontwaardiging. »

M. Florent Deploige deed opmerken dat ik mij zocht te *onttrekken*.

Ik zou heel graag weten *voor wien, en waarom ?*

Mijn achtbare collega weet dat ik immer vlijtig deelgenomen heb aan de verschillende bezigheden in den Gouwraad, en nooit heb ik eenen ontvlucht in gelijk welke omstandigheid.

M. Deploige wil ons wijsmaken dat hij gehandeld heeft volgens het mandaat en 't verzoek zijner katholieke mederaadsleden. Dat is valsch, en uit goede bron weet ik dat M. Deploige het recht niet had te spreken uit naam der rechterzijde ; ik weet dat mijne motie niet het voorwerp geweest is eener voorafgaande overeenkomst.

Mijn achtbare collega heeft dus slechts in zijn eigen persoonlijken naam gesproken. Doch, daar hij dikwijls den fellen Jan uithangt, en hij in den Gouwraad de rol van leider zou willen spelen, zoo is hij weer eens de grenzen van zijne macht te buiten gegaan, door te gelooven dat hij de gansche rechterzijde kon vertegenwoordigen in zijnen aanval tegen eenen afwezige.

M. Fl. Deploige beweert vervolgens dat ik mij niet mag aanstellen als rechter over mijne collegas, om hen lessen van welvoegelijkheid te geven. Hier kruipt mijn beste collega in het huid van blaaskaak Ganzendonck, en overdrijft goedsjeugdig de dracht van mijn beweren.

Dus, als volgens mij, zijn gedrag jegens mij niet goed te keuren valt, zou ik zoo vrij zijn den ganschen Limburgschen Gouwraad te laken ? De onhoffelijkheid van een hunner aanstippen, heette men dus lessen van wellevendheid geven aan al de collegas van den Raad ?

Mijn collega van Gothem schijnt met eene zonderlinge kwaal aangetast te zijn. Zij staat in de geneeskunst onder name van « chronische overdrijving » aangeschreven, geloof ik. Men zegt dat ze koppig en onrustbarend is, omdat zij de waarheidszin verliezen doet.

« Hij bekommert zich luttel om zijne zaken en mijne beschuldigingen laten hem onverschillig, zegt hij ». Zoo is 't wel in regel : de overdrijvingsg zinden hebben allen eene taaie huid ; zij zien tegen slagen op ; met alle openhartigheid raad ik mijn achtbaren collega aan de hulp van den arts in te roepen, en ik wensch hem eene spoedige genezing.

Er was in mijn brief een heel klaren zin, echter heeft den vorm ervan mijn tegenstander kwaad bloed gemaakt ; en, aanstellerig en als een schoolmeester, was mijn goede collega van Gothem, gelukkig als een vorst, dien op den voorgrond te schuiven.

De zin gaat een beetje mank, ik beken het. Doch daar meester Florent Deploige het niet beneden zijn waardigheid vindt zich bij zulke beuzelarijen bezig te houden, laat ons een zien of zijn stijl heel en gansch van zinbouwfeilen vrij te pleiten is.

Ziehier een zin van dien volmaakten stijl :

« M. Neven estime *que* non, *parcequ'en* conversation privée (sic) il prévint *quelques* collègues *qu'il* serait absent le vendredi. »

Dit zijn daar *que*-kes, waarbij een ernstig man zich niet langer kan bezig houden. Dit bewijst echter, heer leeraar, dat, alvorens putten voor anderen te graven, men zorgen moet dat men zelf niet in den put valle !

Het is buiten twijfel dat het Loonsche raadslid het lustigste onzer collegas is.

Ik daag hem uit zich met mij te meten in een kiezing. Hij aanvaardt, maar op welke wijze ? Luistert :

« Gij wilt openlijk aan anderen en aan u zelven toonen hoe vast gij in uwe schoenen zit ? Heel wel. Dien dan uw ontslag in ! Wat mij betreft ik moet persoonlijk uwe uitdaging van de hand slaan. De Associatie, mijne *dappere* kiezers van 't kanton Loon, mijne principen (leest : de vurige wensch mijnen zetel te behouden), verbieden mij in 't strijdperk met u te treden.

Wend u echter tot een mijner politieke vrienden, Jan, Jacobus, Pieter of Paulus, en deze zal den handschoen, dien gij me toesmijt, met genoegen oprapen. »

Mijn collega neemt op een heel aardige, hupsche,... en voorzichtige wijze den strijd aan. 'k Vermeen dat hij onder zijn voorzaten ten minste een uitbundige vroolijke lachtbroeder bezat ; en uit verwantschapsgelijkenis is hij even lachtlustig als hij.

Daarbij, wat dunkt u van den volgenden kwikslag :

« Meent M. Neven dat ik, om 't plezier van hem te doen vallen, mij ga afscheiden van mijne *dappere* Loonsche kiezers ? »

Het plezier van de hand wijzen eenen tegenstrever te doen vallen met denwelken men zich niet durft meten, is wel wat kras ?

Een klein en eenvoudig vraagsken nog : Waarom heet M. Deploige zijne kiezers *dapperen ?*

Is het dan een zoo heldhaftige en meldenswaardige daad voor mijn collega van Gothem te stemmen, tot zoo verre dat het dient uitgebazuind te worden, of heeft M. Deploige de gewoonte aan anderen zijn eigen wel bepaalde hoedanigheden toe te kennen ?

Laat ons de ladder ophalen, en den achtbaren leader in beschouwing staan voor de druiven van de Bestendige Deputatie, hoewel deze nog wat groen moeten zijn !

Verschooning, Mijne Heeren, indien mijn brief wat lang is. Ik verzoek u vriendelijk de uitdrukking mijner hoogachtende groeten te aanvaarden,

Paul NEVEN,
Notaris en provinciaal Raadslid
van het kanton Tongeren.

BUITENLAND.

Duitschland. — VREESELIJK ONGELUK. — Te Winterburg bij Kreuznach is een ontzettend ongeluk voorgevallen. Zestien schoolkinderen lieten zich op eene kar van eene hoogte afrollen en verloren daarbij de macht over het voertuig. De kar sloeg om tegen een hek dat bezweek en plofte in eene beek in de diepte. Elf kinderen werden zwaar, ten deele hopeloos gewond.

— SNEEUW. — In de Oberharz en op den Brocken, heeft het gisteren lang en aanhoudend gesneeuwd.

Italië. — ZAAK FUMAGALLI. — Don Luigi, de tweede priester, die men beweert in de zaak

---

DE ERFENIS VAN SIR GEORGE

VERVOLG.

— Neem mij niet kwalijk, stamelde de man, het was mijn schuld niet. Zoodra ik zag wat er gebeurde — zij stoptten haar in een rijtuig, vlog ik naar beneden, maar ik haastte mij zoo, dat ik viel en tot aan den voet van den heuvel rolde, en ik was zoo in de war, dat het wel vijf minuten duurde, eer ik iemand kon vinden.

— Met hoevelen waren zij ? vroeg sir George.

Er was een gevaarlijke gloed in zijne oogen en zijne wangen brandden, doch hij sprak zeer bedaard.

— Twee zag ik er, en misschien waren er wel meer. De sjees had gestaan op de binnenplaats van het ledige huis in den hoek. Ik zag haar naar buiten komen. Dat was het eerste wat ik zag. En toen de dame...

— Scheen zij onwillig te zijn ? vroeg de dikke heer, die den val van Fishwick gebroken had. Schreeuwde zij ?

— Ja, schreeuwen deed zij genoeg, antwoordde de man lomp. Ik hoorde het, of schoon maar flauw. Het is een heele afstand, zooals Uwe Edelheid wel zal weten, en menigeen zou niet gezien hebben, wat ik zag.

— En zij verzette zich ?

— Zeker, sir. Zij hadden nog al wat met haar te stellen, dat kan ik u verzekeren.

Het werd sir George te machtig. Met zulk een woesten greep vatte hij den hotelhouder aan, dat deze even kreunde.

— En dat hebt gij gehoord, man ! riep hij, en gij staat hier te praten ? Hier helpen geen woorden, maar peerden en pistolen ! Bezorg mij deze en roep de bediende. Zijt gij dan allemaal poppen ? ga dan weg ! riep hij tegen Fishwick.

M. Fishwick, die een vaag begrip had dat hij hem moest vasthouden, deinsde terug. Het voorkomen van sir George lokte niet uit tot tegenspraak, en ofschoon er hier en daar gemompeld werd, stak niemand een hand uit. Hoogstwaarschijnlijk zou hij zonder oponthoud buiten gekomen en te peerd weggereden zijn, met welken uitslag is onmogelijk na te gaan, indien zich niet onverwacht een hinderpaal had opgedaan.

Tusschen sir George en de deur stond lady Dunborough. Zij was een van de eersten geweest, die het bericht vernomen en alarm gemaakt had ; wij moeten erbij voegen, dat zij — de advocaat en sir George uitgezonderd — om afdoende redenen het meest van allen getroffen was door den aanslag. Het was haar echter gelukt, hare vrees en hare belangstelling te verbergen ; zij had even hard geschreeuwd als de anderen, en had, evenals de meeste andere dames, het vermoeden te kennen gegeven, dat het geschreeuw van dat schepsel wel voor 't leus zou geweest zijn, en dat zulk een fortuintje juist in haren smaak viel. In een woord, zij had zich gedragen, dat iedereen eerbied voor hare meening had, omdat zij die zoo kalm en onpartijdig wist te uiten.

Toen zij zich dus tusschen sir George en de deur plaatste en met een moedig gebaar riep : « Wacht nog even, sir, wij hebben nog niet met u afgehandeld », hoorde men teeken van bijval. Met den vinger wees zij op de borst van sir George.

— Wat hebt gij daar, sir ? vroeg zij. Wat steekt daar uit uwen borstzak ?

Sir George die, hoe woedend hij ook was, niet verder kon gaan, zonder in aanraking te komen met mylady, hield een vloek in.

— Mevrouw, laat mij door, zegde hij.

— Niet voordat gij verklaart, hoe gij aan dien wanier komt, antwoordde zij brutaal weg, zonder op zijde te gaan

— Wanier ? riep hij woest. Wat voor een wanier ?

Ongelukkig had hij door de stormen van de laatste minuten, de ontdekking die hij gedaan had, en het medelijden, waardoor hij alleen kon denken aan het meisje dat gillend en hulpeloos was weggevoerd, hij wist noch door wien, noch waarheen, den waanier geheel vergeten. Dit bedachten de omstanders echter niet en er werd gemompeld en men zag elkander aan, toen hij vroeg : Wat voor een waanier ? En toen mylady zegde « de waanier in uw borstzak », en hem er uit haalde, zoodat iedereen hem zien kon, keerde de algemeene stemming zich tegen hem.

Zonder hierop te letten, staarde hij droevig den waanier aan.

— Ik raapte hem onderweg op, mompelde hij, meer tot zichzelf, dan tot de anderen.

— Is hij van haar ?

— Ja, zegde hij, eerbiedig den waanier vasthoudend. Zij heeft hem zeker laten vallen — hij de worsteling ! Groote hemel ! ging hij op woesten toon voort, alsof de waanier hem nog meer tot het besef van den toestand bracht. Laat mij er door, of ik begra een ongeluk ! Mevrouw, laat mij gaan, zeg ik u !

Zijn toon zou iedere gewone vrouw hebben doen wijken ; de gravin had echter redenen om standvastig te blijven.

— Neen, zegde zij vastberaden, niet voordat deze heeren er meer van weten. Gij hebt haren waanier, dien zij een uur geleden meenam. Zij ging u tegemoet — dat weten wij van dezen persoon — zij wees op mr. Fishwick ; en wel op uw verzoek. De tijd, bij zonsondergang, de plaats, de hoek van Manton Lane. En wat is het gevolg ? Op dien hoek, bij zonsondergang werd zij opgewacht door mannen met een rijtuig, om haar weg te voeren. Wie anders dan gij, weet, dat zij daar zou zijn ? Wie anders dan gij wist den tijd ? En nu, zoodra zij veilig met haar weg zijn, komt gij hierheen gewandeld met een onschuldig gezicht, en met haren waanier in den zak, en gij weet nergens van ? Schaam u ! Schaam u, sir George !

— Laat mij gaan, mevrouw, riep sir George tandenknarsend. Als gij geen vrouw waart...

— Dan zoudt gij iets vreeselijks doen, antwoordde Lady Dunborough spottend. Ik zou mij echter moeten vergissen, als deze heeren niet een woordje in de zaak hadden mee te spreken.

Mylady's blik viel op den dikken, rooden, heer, die den bedienden een paar vragen gedaan had, en die, te oordeelen naar de aandacht waarmee hij mylady's betoog gevolgd had, niet bestand was tegen de bekoring die van eene gravin uitgaat. Alsof het afgesproken was, nam hij onmiddellijk het woord van haar over.

— Sir George, zegde hij, zijne wangen opblazend, mylady heeft volkomen gelijk. Het moet mij leed, tusschenbeide te moeten komen, maar gij kent mij en mijn positie bij de Rota. Ik meen niet langer lijdelijk toeschouwer te mogen blijven, dat zou zijn *adhaerere culpae*. Dit is een zeer ernstig geval, en ik betwijfel, of ik u wel mag laten gaan, zonder eene meer bepaalde verklaring. Bij ontvoering is, zooals gij weet, borgstelling niet geldig. Gij zijt zelf rechtspersoon, sir George, en moet dit dus weten. Indien deze persoon, die naar ik verneem rechtsgeleerde is, onder eede eene verklaring wilde afleggen, moet ik die opnemen.

— In 's hemels naam, sir, riep Soane in wanhoop. Doe dat ! Doe wat gij wilt, maar laat mij gaan !

— Ik betwijfel juist of ik dat doen kan, antwoordde de rechtspersoon. Let wel op, er bestaat een reden, sir George, en *praesentia in loco*, ging hij voort, om met zijne geleerdheid te pronken. En gij hebt een *partem delicti* bij u. En bovendien is eene ontvoering eene zaak van zeer bijzonderen aard, aangezien dat de *femina sola*, ook wel genaamd de *femina capta*, in groot gevaar verkeert, al zijn ook de *participes criminis* vrij. Feitelijk is het eene voortgezette misdaad. Daar er dus een beëedigde verklaring is afgelegd...

— Zij is nog niet beëedigd ! antwoordde sir George barsch. En ik waarschuw u, dat ieder die een hand naar mij durft uitsteken, er spijt van zal hebben. Maar man, ging hij voort met afschuw in zijn stem, begrijpt gij dan niet, dat zij haar ontvoeren, terwijl gij hier staat te babbelen, en dat tijd alles is ?

— Er zijn hun reeds eenige personen achterna gegaan, sprak de hotelhouder, om de partijen te kalmeeren.

— Juist zoo ; er zijn hun reeds eenige personen achterna gegaan, herhaalde de rechtspersoon met domme genoegdoening. En als gij er heen gingt, zoudt gij ook niet meer kunnen doen. Bovendien sir George, aan de wet moet voldaan worden. Het voornaamste punt is nu, hij wendde zich tot Mr Fishwick, die met een door droefheid en verbijstering verwrongen gelaat er bij stond, wilt gij uwe verklaring bezweren, sir ?

Jufvr. Masterson was bij het vernemen van het bericht flauw gevallen en naar hare kamer gebracht. Waarschijnlijk konden alleen sir George en Mr Fishwick volkomen den toestand van het meisje begrijpen, de weerde van iedere minuut nagaan en oprechte, innige droefheid gevoelen over wat er gebeurd was. Nu hing de vrijheid van een van beiden af van de verklaring van den ander.

Tien minuten geleden was Mr Fishwick, meegesleept door de woede van een eerlijk man, die eene hulpeloze vrouw ziet mishandelen, hevig uitgevallen tegen sir George : dat Soane de waanier bij zich had — wat Fishwick eerst niet wist — bevestigde zijne achterdocht. De rechtspersoon was dus zeker steun bij hem te zullen vinden.

Groot was echter zijne verbazing, toen Mr Fishwick, in plaats van een toestemmend antwoord te geven, met de hand over zijn voorhoofd streek en hem aanstaarde, alsof hij opeens de spraak verloren had.

De advocaat was in tweespraak tusschen eene aangeboren edelmoedigheid, die tot zijne zonderlingheden behoorde, en den argwaan, door zijn beroep gekweekt. Hij hield van sir George en bewonderde zijn schoon uiterlijk. Daarentegen had hij Soane's toenadering tot zijne kliënte met wantrouwen gezien. Hij had overal valstrikken gezien, en bij het peinzen over het gedurige uitstel van Dr Addington, had hij herhaaldelijk ben beiden beschuldigd van tegen hem samen te spannen. Tusschen die twee meningen moest hij nu kiezen, en dat in zulk eene omgeving, die hem bijna van zijn denkvermogen beroofde !

De bewijzen tegen sir George waren niet gering ; doch Fishwick had genoeg gezien van den haast en de onhandigheid van de stalknechts en jongens, die op vervolging uit waren, om weinig van hunne hulp te verwachten, terwijl sir George, als hij eerlijk was, alles zou doen wat ir zijn vermogen was.

Wij mogen dus gerust aannemen, wat hij later verklaarde, dat zijn besluit niet te denken was aan een van de voorafgegane overwegingen, maar aan zijn haat tegen Lady Dunborough.

Na eene lange stilte, waarin hij herhaaldelijk scheen te willen spreken, en even vaak zijne toehoorders teleurstelde, deelde hij zijn besluit mee.

— Neen, sir ; ik... ik doe het niet, stamelde hij, of liever, ik doe het niet... onder eene voorwaarde.

— Eene voorwaarde ! bromde de rechtspersoon verontweerdigd.

— Ja, antwoordde de advocaat, dat sir George, indien hij op hunne vervolging uitgaat, mij veroorloft hem te vergezellen. Ik kan